

MARCEL BECKER

Inleiding

De media staan in het middelpunt van de belangstelling. Niet alleen als overbrengers van nieuws maar ook, in toenemende mate, als object van berichtgeving. Dat is niet verwonderlijk, want de veranderingen in het media-landschap zijn talrijk en intens. De pers, radio, televisie en de 'nieuwe media', ieder genre maakt stormachtige ontwikkelingen door.

Voor het *Thijmgenootschap* was dit aanleiding de jaarlijkse studiedag in oktober 1999 aan de media te wijden. In samenwerking met de *Thomas More Academie* en het *Katholiek Instituut voor Massamedia* werd gekozen voor een opzet die recht zou doen aan de breedheid van de thematiek. Een schrijfster, een journalist, een bestuurder en wetenschappers uit diverse disciplines kwamen aan het woord. In deze bundel treft u een uitwerking van de lezingen, waaraan de redacteur een algemene beschouwing heeft toegevoegd.

Als gemeenschappelijke noemer is gekozen voor het begrippenpaar informatie-emotie. Deze woorden weerspiegelen twee essentiële componenten van de relatie tussen de media en het publiek. We verwachten van de media dat ze ons informatie verschaffen over wat er in de wereld aan de hand is. Tegelijkertijd worden we emotioneel geraakt door hetgeen de media op ons afvuren. Informatie en emotie kunnen op velerlei wijze interfereren. Soms is daarbij sprake van een gepaste verhouding, andere keren verdringt de één (meestal de emotie) ten onrechte de ander.

Het spanningsveld tussen informatie en emotie keert in de bundel in steeds weer andere vormen terug. De eerste vijf bijdragen zijn meer algemene analyses. Voormalig

KRO-directeur Schoonhoven beschouwt de ambivalente houding van de politiek tegenover de publieke omroepen. Zij erkent hun verdiensten maar perst ze in een structuur die het uitdragen van het eigen karakter bemoeilijkt. De pershistoricus Hemels schetst aan welke spanningen de journalistiek na de ontzuiling bloot is komen te staan. Vragen omtrent journalistiek en ethiek dringen zich op, en krijgen in het zelfreinigend vermogen van de journalistiek en de verantwoordelijkheid van lezer en kijker wellicht een antwoord. Hemels' constatering dat de journalistiek het meer en meer van emotionele zeggingskracht moet hebben krijgt een verdieping in het artikel van politicoloog en ex-journalist Hooghe. Hij analyseert hoezeer het toegenomen appelleren aan emoties ten koste kan gaan van kwaliteit en degelijkheid. De ethicus Becker zoomt in op de zogeheten emotie-televisie, die kan leiden tot ongepast gebruik van het morele vocabulaire. De filosoof Pattyn beschrijft de televisie als verdovend middel. Dat zij emoties en hele massa's mobiliseert (of liever: thuis houdt) grondt niet in een positieve kracht maar in het vermogen de verveling buiten de deur te houden.

Het tweede deel van de bundel biedt beschrijvingen van de wijze waarop uiteenlopende fenomenen zich in de media laten representeren. De criminoloog Denkers beschrijft polemisch hoezeer opgeklopte emoties rond slachtofferschap leiden tot een 'slachtofferismecultuurtje'. In plaats daarvan bepleit hij een gepaste vorm van barmhartigheid. De schrijfster Van der Meer vertelt hoe onverwachte censuur leidde tot een verminkte verfilming van een van haar verhalen. Een heel ander soort vermindering toont de journaliste Walckiers, die schetst hoezeer de journalistiek verantwoorde informatie over de Derde Wereld terrein verliest. Er komen ongepaste emoties (*media-hypes*) voor in de plaats. De sociale wetenschapper Smelik toont overtuigend aan dat, nog steeds, mannen en vrouwen ongelijkwaardig op televisie verschijnen. Zo is er nog steeds de neiging serieuze informatie door mannen te

laten presenteren. Vrouwen spelen slechts een rol wanneer (dikwijls triviale en banale) emoties gegenereerd moeten worden.